

Warszawa, 02 października 2020 r.

DKO-V.0510.5.2020

Pan

Marek Pietrzyński

marek@pietrzynski.pl

W odpowiedzi na pismo z dnia 20 września 2020 r. (data wpływu do Ministerstwa Sprawiedliwości – 9 września 2020 r.) w sprawie funkcjonowania instytucji ławnika w Sądzie Okręgowym w Poznaniu, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Zgodnie z art. 41b § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 365 ze zm. – dalej: „u.s.p.”), organem właściwym do rozpatrzenia skargi dotyczącej działalności prezesa sądu okręgowego jest prezes sądu apelacyjnego, dlatego też ewentualne uwagi co do działalności Prezesa Sądu Okręgowego w Poznaniu należy kierować do Prezesa Sądu Apelacyjnego w Poznaniu.

Minister Sprawiedliwości nie jest organem nadzorczym wobec rad ławniczych, dlatego też nie jest uprawniony do oceny ich działalności.

Odnosząc się do kwestii podnoszonych w Pana piśmie wskazać należy, że Departament Kadr i Organizacji Sądów Powszechnych i Wojskowych podtrzymuje stanowisko wyrażone w piśmie z dnia 27 marca 2020 r. nr DKO-V.5030.1.2020.

Nadto należy wyjaśnić, że liczbę rozpraw, w których ławnik może być wyznaczony w ciągu roku określa art. 170 §1 u.s.p.. Ławnik może zostać wyznaczony do udziału w rozprawach do dwunastu dni w ciągu roku, zaś liczba tych dni może być zwiększona przez prezesa sądu tylko z ważnych przyczyn, a zwłaszcza w przypadku konieczności zakończenia rozprawy z udziałem tego ławnika. Jak wynika z § 52 ust. 1 zd. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. poz. 1141) zamiast losowego przydziału ławników do sprawy można ławników podzielić losowo na grupy przypisane do referenta, który wyznacza ławników do poszczególnych spraw. Oznacza to, że przydział ławników dokonany w Sądzie Okręgowym w Poznaniu jest przewidziany przez przepisy obowiązującego prawa.

Po przeprowadzonych wyborach prezes sądu wręcza ławnikom zawiadomienie o wyborze i odbiera od nich ślubowanie według roty ustalonej dla sędziów. Ławnicy składają ślubowanie według roty ślubowania sędziego, określonej w art. 66 u.s.p., z odpowiednimi zmianami – przez zastąpienie wyrazów: „sędzia, sędziego” wyrazami: „ławnik, ławnika” (vide: art. 164 § 2 u.s.p.). Żaden przepis nie nakazuje, aby ślubowanie było odbierane indywidualnie od każdego ławnika, zaś zbiorowe odebranie ślubowania od wszystkich ławników nie powoduje, że składający ślubowanie nie może skorzystać ze swojego prawa i dodać na końcu zwrot: „Tak mi dopomóż Bóg.”.

Natomiast wpisanie na listę ławników umożliwia powoływanie konkretnej osoby do składów sądu orzekających w sprawach z zakresu prawa karnego, pracy i rodzinnego.

Nie można się zgodzić z Pana argumentem, że § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie sposobu wyboru, składu i struktury organizacyjnej, trybu działania oraz szczegółowych zadań rady ławniczej (Dz.U. poz. 174) jest sprzeczny z art. 175 § 1 u.s.p.

W myśl art. 175 § 1 u.s.p. ławnicy każdego sądu wybierają ze swego grona radę ławniczą, jej przewodniczącego i zastępców. Natomiast zgodnie z § 3 przytoczonego artykułu Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób wyboru, skład i strukturę organizacyjną, tryb działania oraz szczegółowe zadania rady ławniczej, uwzględniając obligatoryjny charakter rady ławniczej jako samorządu ławniczego, reprezentującego ławników w danym sądzie, zakres współpracy z prezesem sądu, potrzebę uwzględnienia w jej strukturze przewodniczącego i zastępców oraz określenia ich zadań.

W wykonaniu delegacji Minister Sprawiedliwości wydał rozporządzenie z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie sposobu wyboru, składu i struktury organizacyjnej, trybu działania oraz szczegółowych zadań rady ławniczej, zwane dalej: „rozporządzeniem”. Zgodnie z § 4 zd. 1 rozporządzenia przewodniczący rady i jego zastępcy wybierani są na pierwszym zebraniu rady. Tym samym ustawa wskazuje, że ławnicy wybierają ze swego grona radę ławniczą, jej przewodniczącego i zastępców, natomiast rozporządzenie dookreśla, że przewodniczący rady i jego zastępcy wybierani są na pierwszym zebraniu rady.

Skład rady ławniczej określa § 2 ust. 2 rozporządzenia, zgodnie z którym w skład rady wchodzi: przewodniczący, dwóch zastępców przewodniczącego oraz członkowie. Mimo, że rozporządzenie ani ustawa nie posługuje się pojęciem „prezydium rady”, to wydaje się, że nic nie stoi na przeszkodzie, aby można było takiego sformułowania używać. Wiele rad ławniczych posługuje się zwyczajowo pojęciem „prezydium rady ławniczej” mając na myśli

przewodniczącego rady, zastępców i członków będących np. sekretarzami. „Prezydium rady ławniczej” nie zastępuje rady ławniczej w jakichkolwiek obowiązkach.

Jednym z zadań rady ławniczej określonych w § 9 rozporządzenia jest opracowanie projektu regulaminu pracy rady. Oznacza to, że rada ławnicza zobowiązana jest do opracowania oraz uchwalenia regulaminu pracy i działania na jego podstawie.

Do zadań rady ławniczej należy również przedstawianie prezesowi sądu propozycji dotyczących potrzeb szkoleniowych, w tym zakresie tematycznego i form szkolenia ławników. Jak wynika z pisma Prezesa Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 21 września 2020 r. nr A-0720-26/20 w latach 2015-2019 odbyły się 4 szkolenia dla ławników a dodatkowo została przygotowana broszura pt. „Wypis zasad funkcjonowania ławnika sądowego określanego także tytułem sędziego społecznego oraz informacje dot. przebiegu procesu sądowego i podmiotów uczestniczących w postępowaniu sądowym”. W chwili obecnej, z uwagi na stan epidemii, szkolenia dla ławników nie są planowane.

Wyraźnie podkreślić należy, że nie można w jakikolwiek sposób przenosić na grunt sądów powszechnych rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie sposobu wyboru, składu, struktury organizacyjnej, trybu działania oraz szczegółowych zadań Rady Ławniczej Sądu Najwyższego (Dz.U. poz. 653), które określa sposób wyboru ławników Sądu Najwyższego do Rady Ławniczej Sądu Najwyższego. Sąd Najwyższy jest sądem szczególnym umiejscowionym poza strukturą sądów powszechnych i nie można w tym zakresie czynić jakiegokolwiek analogii.

Mając na uwadze powyższe wyjaśnienia, w ocenie tut. Departamentu nie ma konieczności podejmowania prac legislacyjnych mających na celu poprawę funkcjonowania instytucji ławnika w zakresie wskazanym w złożonym piśmie.

Przemysław Wypych
Zastępca Dyrektora
Departament Kadr i Organizacji Sądów
Powszechnych i Wojskowych
/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:
Prezes Sądu Okręgowego w Poznaniu

Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	1552892.3158803.2176763
Nazwa dokumentu	odpowiedź do p. M. Pietrzyńskiego.pdf
Tytuł dokumentu	odpowiedź do p. M. Pietrzyńskiego
Sygnatura dokumentu	DKO-V.0510.5.2020
Data dokumentu	2020-10-02 14:06:57
Skrót dokumentu	64CDFF5D3397064882BCEC98EE01E293017645 C9
Wersja dokumentu	1.5
Data podpisu	2020-10-02
Podpisane przez	PRZEMYSŁAW GRZEGORZ WYPYCH Zastępca Dyrektora
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego
	EZD 3.98.1.1.17035
Data wydruku:	2020-10-02 15:39:54
Autor wydruku:	Latos-Woźniak Agnieszka w zastępstwie za Sekretariat DKO-V.